

Panel Dane

Dlaczego NAC nie został partnerem projektu KRONIK@ 2.0?

Trwają analizy nad zakresem projektu KRONIK@ 2.0 i udziałem partnerów w projekcie.

Panel Cyberbezpieczeństwo:

Pan Paweł Wołoch zapytał dlaczego wdrażamy postępowanie w sprawie dostawcy wysokiego ryzyka, które wynika z aktów prawa miękkiego UE, czyli aktów niemających charakteru powszechnie obowiązującego. Przepisy te stanowią ograniczenie swobody prowadzenia działalności gospodarczej.

Nie, przyjęcie przepisów w zakresie analizy ryzyka konkretnego dostawcy jest zobowiązaniem nałożonym na Polskę przez Unię Europejską w tzw. Toolboxie 5G. Toolbox 5G jest zestawem unijnych narzędzi służących ograniczeniu ryzyka, który zawiera wytyczne dotyczące wyboru priorytetowych środków w celu złagodzenia ryzyk na poziomie krajowym i unijnym oraz zapewnienia solidnych ram mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu cyberbezpieczeństwa sieci 5G. Toolbox 5G został opublikowany 29 stycznia 2020 r. Do czerwca 2023 r. 21 krajów członkowskich Unii Europejskiej wprowadziło do swoich porządków prawnych przepisy w zakresie oceny profili dostawców i ograniczeń dla dostawców wysokiego ryzyka. Wiele z ich rozwiązań jest zbliżonych do zaproponowanego w przedmiotowym projekcie ustawy, np. w Danii, Niderlandach i na Litwie. Polska jest jednym z ostatnich krajów, która tych rozwiązań jeszcze nie wdrożyła.

Zapytał również jak Państwo może wesprzeć przedsiębiorców – wskazał tutaj na kwestię wprowadzenia klauzul waloryzacyjnych. Konieczne byłyby w tym zakresie negocjacje z UOKIK.

Aktualnie w Parlamencie procedowany jest kompleksowy zbiór przepisów wdrażających do krajowego porządku prawnego Dyrektywę Europejski kodeks łączności elektronicznej. Dyrektywa jest wdrażana w formie dwóch aktów prawnych: **nowej ustawy merytorycznej Prawo komunikacji elektronicznej** zastępującej ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (**PKE**), oraz **odrębnej ustawy zawierającej przepisy wprowadzające (wPKE)**.

Postulat Pana Pawła Wołocha, Prezesa Zarządu Związku Telewizji Kablowych Izby Gospodarczej zgłoszony podczas konsultacji społecznych MC w dniu 20 czerwca br. nawiązuje do dotychczas zgłaszanych postulatów do ustawy PKE i wPKE w zakresie art. 306-308 PKE i art. 78 wPKE w zakresie stworzenia ram prawnych do podwyższania cen dla już trwających umów na dostarczanie usług telekomunikacyjnych.

Mając na uwadze zgłaszane przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych zagadnienia wymagające zmiany i dostosowania do przepisów prawa, **Ministerstwo Cyfryzacji w projektowanych przepisach PKE przewidziało regulacje dotyczące jednostronnej zmiany warunków umowy przez dostawcę usług komunikacji elektronicznej**, które:

- 1) wynikają z przepisów prawa (art. 306 PKE),
- 2) dotyczą zmiany umów zawartych na czas określony (art. 307 PKE),
- 3) dotyczą zmiany umów zawartych na czas nieokreślony (art. 308 PKE).

W przypadku umów zawartych na czas określony, dostawca tych usług będzie miał możliwość dokonania jednostronnej zmiany warunków umowy, jeżeli konieczność wprowadzenia zmiany wynika z innych obiektywnych okoliczności niż te, które wynikają z przepisów prawa, na które dostawca nie ma wpływu i których nie mógł przewidzieć. Zmiana warunków umowy będzie mogła być dokonana wyłącznie w przypadku, gdy w umowie przewidziano możliwość jej zmiany.

W zakresie umów zawartych na czas nieokreślony i umów, które automatycznie przedłużyły się na czas nieokreślony, dostawca usług będzie miał możliwość dokonania jednostronnej zmiany warunków umowy z powodu innych okoliczności niż te, które wynikają z przepisów prawa. Dostawca usług będzie mógł dokonywać takich zmian, jeżeli możliwość wprowadzania zmiany przewidziano w treści umowy i zostaną w niej określone okoliczności, w których zmiana może nastąpić, tj. w tzw. klauzuli modyfikacyjnej.

Jeżeli dostawca usług nie będzie posiadał w obowiązujących umowach z abonentami klauzul modyfikacyjnych, będzie mógł je wprowadzić, na podstawie projektowanego art. 80 wPKE (dawny art. 78 wPKE).

Należy podkreślić, iż w omawianej kwestii szczególnie istotne jest zapewnienie odpowiedniej ochrony klienta, który powinien wiedzieć o zamieszczonej w umowie klauzuli, jak również o swoim prawie do wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji wprowadzonych zmian.

Panel Cyfrowe państwo

Marek Średniawa, Politechnika Warszawska - Obywatel w centrum uwagi. Każdy obywatel realizuje w życiu kilka scenariuszy (rodzi się, uczy, leczy, płaci podatki itp., umiera). Czy wokół tych czynności można zbudować scenariusze odwołujące się do modelu procesowego, które przyjmą punkt widzenia obywatela, tak aby był to punkt startu do cyfrowego państwa? mObywatel to przyczółek, nadal brakuje strategicznego podejścia.

Po części jest możliwe, aby zbudować scenariusze opartych na modelu procesowym wokół kluczowych czynności życiowych obywatela. Może to stanowić solidny punkt wyjścia do tworzenia cyfrowego państwa. Przyjmowanie perspektywy obywatela jest kluczowe w dążeniu do tego, aby zapewnić, że systemy i usługi są dostosowane do potrzeb obywateli i pomagają szybko i sprawnie załatwiać swoje urzędowe sprawy.

Odpowiadając na zgłoszony postulat należy podkreślić, że stworzenie pełnego modelu, będzie musiało w przyszłości objąć następujące działania:

- 1. Identyfikacja kluczowych etapów życia obywatela i związanych z nimi procesów, które mogą być cyfryzowane np.:**
 - narodziny,
 - edukacja,
 - praca i zatrudnienie,
 - opieka zdrowotna,

- zakładanie rodziny,
- płacenie podatków,
- emerytura,
- śmierć.

2. Mapowanie procesów

Dla każdego ze wskazanych w pkt 1 etapów życia obywatela, trzeba będzie zidentyfikować kluczowe procesy, które obywatel musi przejść, np.:

- 1) narodziny:
 - a) rejestracja narodzin;
 - b) nadanie numeru PESEL;
 - c) wydanie aktu urodzenia;
- 2) edukacja:
 - a) zapisy do przedszkola i szkoły;
 - b) świadectwa i dyplomy;
 - c) wnioski o stypendia;
- 3) opieka zdrowotna:
 - a) rejestracja w przychodni;
 - b) umawianie wizyt lekarskich;
 - c) dostęp do historii zdrowia;
- 4) praca i zatrudnienie:
 - a) rejestracja w urzędzie pracy;
 - b) składanie deklaracji podatkowych;
 - c) uzyskiwanie zaświadczeń o zatrudnieniu;
- 5) płacenie podatków:
 - a) składanie rocznych zeznań podatkowych;
 - b) płatności online;
 - c) wnioski o ulgi podatkowe.

3. Digitalizacja procesów

Procesy te już są lub planowane jest ich scyfryzowanie. Tworząc usługi online, daje się obywatelom możliwość załatwiania spraw bez konieczności odwiedzania urzędów. W zakres takiego działania wchodzi:

- formularze online;
- aplikacje i portale usługowe (np. aplikacja mObywatel, portal mObywatel.gov.pl);
- integracja systemów (np. ePUAP, ZUS PUE).

4. Integracja danych i systemów

Kolejnym ważnym wyzwaniem, jakie stoi przed administracją publiczną, jest zapewnienie jak najszerszej integracji różnych systemów i baz danych. Dzięki temu działaniu obywatel nie będzie musiał wielokrotnie wprowadzać tych samych danych. W tym kontekście kluczowe jest utworzenie np.:

- centralnych repozytoriów danych;
- mechanizmów wymiany danych pomiędzy instytucjami (takie mechanizmy funkcjonują już np. w aplikacji mObywatel).

5. Zapewnienie bezpieczeństwa i prywatności

Kluczowe jest, aby wszystkie systemy cyfrowe były bezpieczne i chroniły prywatność obywateli. Aby osiągnąć ten cel, trzeba wdrożyć:

- silne mechanizmy uwierzytelniania (np. profil zaufany, profil mObywatel);
- szyfrowanie danych;
- polityki ochrony danych osobowych.

6. Ułatwienia dla obywateli

Dla obywateli powinny być dostępne różne kanały wsparcia, takie jak:

- chatboty i infolinie;
- centra obsługi klienta;
- instrukcje i przewodniki użytkownika.

7. Stałe doskonalenie i aktualizacja usług

Powinno się też regularnie zbierać opinie użytkowników i monitorować działanie systemów, aby wprowadzać niezbędne ulepszenia i aktualizacje.

Podsumowując, z perspektywy obywatela cyfryzacja państwa wymaga strategicznego podejścia administracji publicznej. Powinno ono obejmować:

- identyfikację kluczowych procesów życiowych,
- ich cyfryzację,
- integrację systemów,
- zapewnienie bezpieczeństwa i prywatności,
- ciągłe doskonalenie usług.

Aplikacja mObywatel to dobry początek cyfryzacji e-usług publicznych. Jednak aby osiągnąć pełną cyfryzację, potrzebne jest kompleksowe i zintegrowane podejście, które będzie wspierać obywateli na każdym etapie ich życia. Bardzo ważnym elementem w procesie digitalizacji jest proces prawno-legislacyjny, który umożliwi wdrożenie poszczególnych cyfrowych usług publicznych.

Piotr Sitek, Asseco Poland S.A. - W kontekście uwarunkowań do spójnego rozwoju usług cyfrowych, poruszył sprawę cyfrowego prawa, które ma kluczowe znaczenie dla właściwej implementacji usług (z prawa wymagają wymagania, sposób realizacji itp.). Jak prowadzić proces budowy, ale i przebudowy usług cyfrowych, aby prawo pozwoliło budować je w naturalny sposób? Czy można zrobić coś w zakresie podejścia do cyfryzacji prawa, aby uwzględniło ono tę potrzebę i wyzwania związane z budową usług cyfrowych?

Aby skutecznie budować i przebudowywać usługi cyfrowe w zgodzie z prawem, konieczne jest opracowanie strategicznego podejścia do cyfryzacji prawa, które uwzględni specyfikę i wyzwania związane z tworzeniem usług cyfrowych, nad którą obecnie pracujemy.

Marcin Paks, Learnetic S.A. - Jako odpowiedzialny i zawansowany dostawca cyfrowych usług edukacyjnych dostrzega - także w kontekście wyzwań i zadań edukacyjnych związanych z realizacją projektów i programów, np. KPO - potrzebę poprawy przepływu informacji, m.in. na platformie zakupowej (ZP). Czy są narzędzia i mechanizmy, które mogą usprawnić tę komunikację? Przykładowo projekt Laboratoria przyrodnicze – za kilka dni ruszy, mimo tego nie ma informacji na ten temat, które pozwoliłyby podmiotom przygotować się do tego zadania.

Nieustannie pracujemy nad poprawą przepływu informacji, zdając sobie sprawę, że jest to proces wymagający ciągłych usprawnień. Choć jesteśmy świadomi, że jeszcze wiele pracy przed nami, staramy się zawsze dostarczać taką ilość informacji, aby podmioty mogły rzetelnie przygotować się do realizacji projektów i programów. Stale poszukujemy nowych narzędzi i mechanizmów, które mogą usprawnić komunikację i umożliwić lepsze przygotowanie się do nadchodzących wyzwań

Rafał Górski, Instytut Spraw Obywatelskich (ISO) - Zapytał, czy dzieci koniecznie muszą mieć i korzystać w szkołach ze smartfonów.

Przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737) stwarzają każdej szkole możliwość wprowadzenia adekwatnych do wieku uczniów, typu i rodzaju szkoły oraz środowiska lokalnego rozwiązań w zakresie używania na terenie szkoły telefonów komórkowych oraz innych indywidualnych urządzeń cyfrowych oraz zobowiązują szkoły do określenia w statucie obowiązków ucznia w zakresie przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły.

Jarosław Bułka, Pełnomocnik Prezydenta UM Krakowa ds. Transformacji Cyfrowej - Odniósł się do wystąpienia wicepremiera K. Gawkowskiego (19.06) na CYBERSEC w Krakowie, nt. cybertarczy dla samorządów. Zapytał, jak samorzady mogą w tym partycypować?

Samorzady już partycypują, są grantobiorcami w ramach programu „Cyberbezpieczny Samorząd”. Więcej szczegółów: <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/cybertarcza-rzeczypospolitej-polskiej--zalozenia-realizacyjne-programu>

Piotr Płecha, Ocadon Sp. z o.o.m - Czy administracja jest gotowa na open source, czy też nadal będzie korzystała z rozwiązań od dużych dostawców?

W naszej ocenie, administracja jest technicznie gotowa na wykorzystanie technologii open source, czego przykładem mogą być choćby działania ARiMR. Decyzje o zastosowaniu – bądź nie – takich technologii wiążą się z uwarunkowaniami dotyczącymi prawa zamówień publicznych czy kwestii zachowania cyberbezpieczeństwa. Zarazem, zgodnie z polityką przyjętą na poziomie unijnym oraz światowymi trendami planowane jest upowszechnianie rozwiązań typu open source. Implementacja takich rozwiązań będzie jednak uzależniona od analizy ich efektywności i bezpieczeństwa. Zakładamy, że potrzebne będą m.in. takie działania jak zmapowanie podejmowanych w Polsce inicjatyw w zakresie open source oraz stworzenie rekomendacji dotyczących możliwości wdrażania takich rozwiązań w polskiej e-administracji.

Jak wygląda koordynacja działań prowadzonych z innymi resortami, np. Ministerstwem Sprawiedliwości, w odniesieniu do systemów państwowych. Przykładowo system EKRS na Portalu S24, całkowicie nie jest dostosowany do współpracy ze sferą biznesu – np. założenie spółki z o.o. zajęło 3 dni.

Koordynacja współdziałania systemów następuje w drodze realizacji projektów. W trakcie przygotowania projektów przygotowuje się plan powiązań pomiędzy tworzonymi i istniejącymi systemami. Projekty są akceptowane na poziomie Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji, przy dbałości o zachowanie ich interoperacyjności i zgodności z Architekturą Informacyjną Państwa.